

Hofors kommun

**Kommunens granskning av
räkenskapssammandraget (RS)**

Revisionsrapport

Offentlig sektor
KPMG AB
September 2015
Antal sidor: 9

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	1
3.	Syfte	1
4.	Avgränsning	1
5.	Revisionskriterier	1
6.	Metod	2
7.	Projektorganisation	2
8.	Oberoende och integritet	2
9.	Resultatet av granskningen	2
9.1	Kommunens instruktioner och information	3
9.2	Rapporteringsrutiner och tidsplaner samt kvalitetssäkring av exempelvis fördelningsnycklar, nyckeltalsanalyser och uppdateringar från SCB	3
9.3	Ansvarsfördelning	5
9.4	Granskning av räkenskapssammandrag 2014	5
9.5	KPMGs kommentarer	6

1. Sammanfattning

På uppdrag av Hofors kommuns revisorer har vi genomfört en granskning av kommunens hantering av räkenskapssammandraget (RS). Våra viktigaste slutsatser är:

- Det finns ingen skriftlig dokumentation kring RS arbetet. (avsnitt 9.1)
- Det finns en ansvarsfördelning och en bra struktur kring RS arbetet men det saknas en viss formalisering. (avsnitt 9.2)
- Arbetet med att kvalitetssäkra innehållet i RS måste lyftas fram som en väsentlig del löpande under året. (avsnitt 9.2)
- Den för 2014 inlämnade RS är i allt väsentligt korrekt upprättad. Dock krävs ett omfattande arbete för att härleda siffrorna för vård- och omsorgsfliken. (avsnitt 9.4)

2. Bakgrund

Vi har på uppdrag av Hofors kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av räkenskapssammandraget.

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens hantering av RS fungerar på ett ändamålsenligt sätt genom att fokusera på:

- Instruktioner och information
- Rapporteringsrutiner och tidplaner samt kvalitetssäkring av exempelvis fördelningsnycklar, nyckeltalsanalyser, uppdateringar från SCB
- Ansvarsfördelning

4. Avgränsning

Granskningen omfattar de verksamheter som är delaktiga i inrapporteringen av RS, direkt eller indirekt till SCB.

Granskningen avser kommunstyrelsen.

5. Revisionskriterier

Vi kommer att bedöma om rutinerna/verksamheterna uppfyller:

- Kommun Bas -13

- SCB:s instruktioner
- Fullmäktigebeslut

6. Metod

Granskningen har genomförts dels genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Stickprovsgranskning av RS avseende 2014
- Intervjuer med berörda tjänstemän

Rapporten har saklighetsgranskats av Ulrika Lavett, RS-ansvarig samt Cecilia Nordenberg, ekonom och Maria Wallén, ekonom.

7. Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Therese Andersson, auktoriserad revisor och Petra Ribba, kommunal revisor under ledning av Camilla Karlsson, kundansvarig och certifierad kommunal revisor.

8. Oberoende och integritet

Vi har i enlighet med Skyrevs rekommendation nr 2 prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

9. Resultatet av granskningen

RS är en årlig insamling från SCB av ekonomiska och verksamhetsmässiga uppgifter från samtliga kommuner. Uppgiftsskyldighet för en kommun att inlämna en årlig rapport av ekonomiska uppgifter föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken. Syftet med RS är att på kommun- och riksnivå ge en tillförlitlig information om kommunernas ekonomi, både nuläge och utveckling. RS har stor betydelse för olika användningsområden på nationell, internationell och kommunal nivå och är lagstadgad.

Kommunernas verksamheter kostar ca 500 miljarder kronor årligen. Den inbegriper verksamheter som vård, omsorg, skola och infrastruktur. De uppgifter som kommunerna lämnar till RS är av stor betydelse som underlag för utvärdering, prioritering och förbättring av kommunernas verksamhet. Uppgifterna används ofta som underlag till beslut och kunskapsuppbyggnad.

RS-uppgifterna ingår som en del i beräkningarna av Sveriges ekonomiska tillväxt och den offentliga sektorns sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier.

Finansdepartementet använder RS som underlag till vårpropositionen, budgetpropositionen, den årliga skrivelsen från regeringen till riksdagen om utvecklingen till den kommunala sektorn samt till diverse underlag till den politiska ledningen. Underlag från RS används på kommunnivå och nationell nivå. RS används också till den kommunala kostnadsutjämnningen och LSS utjämnningen.

I systemet för kommunalekonomisk utjämnning görs årliga beräkningar för dels kommuner, dels landsting. Huvudbeståndsdelar är en till största delen statligt finansierad inkomstutjämnning och en inomkommunal kostnadsutjämnning. Syftet med utjämnningssystemen är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn att bedriva sin verksamhet.

Uppgifter från räkenskapssammandraget används i kostnadsutjämnningen för kommuner. Kostnadsutjämnningen utjämnar för kostnader som kommunen inte själva kan påverka. Med hjälp av mätbara och objektiva faktorer beräknas ett strukturellt mått på skillnader i förutsättningar och behov. De uppgifter från RS som används i kostnadsutjämnningen är nettokostnad (rikstotal) omräknat till kronor per invånare för följande verksamheter: förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, barn- och ungdomsvård, övrig individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och kollektivtrafik.

9.1 Kommunens instruktioner och information

Vi har genomfört intervjuer med de tre förvaltningsekonomer på Hofors kommun som arbetar med RS. De har fördelat RS arbetet enligt följande; en förvaltningsekonom är ansvarig för helheten samt kommunstyrelsen, de andra för socialförvaltningen och skolan var för sig. Under intervjuerna framkom att det finns vissa rutiner med RS arbetet, men det saknas instruktioner för hur arbetet med RS ska gå till inom kommunen.

9.2 Rapporteringsrutiner och tidsplaner samt kvalitetssäkring av exempelvis fördelningsnycklar, nyckeltalsanalyser och uppdateringar från SCB

Rapporteringsrutiner

Hofors kommun har valt att använda ett system som heter Rassel 10 från Visma för att hjälpa dem med RS. De har använt sig av det sedan 2011 och det är ett försystem till RS-blanketten som ligger till grund för RS. Syftet med Rassel är att knyta konton till SCB-koder på ett enkelt sätt. Utifrån Rassel skapas RS-blanketten som ska lämnas in till SCB. Hofors kommun uppger dock att Rassel inte fungerar som det är tänkt.

På hösten varje år görs en manuell avstämning av RS-ansvarig för att säkerställa att kopplingar mellan konto och SCB-koder stämmer i Rassel. I Rassel finns en rapport som visar vilka konton och SCB-koder som är kopplade till varandra. Vid kontrollen har RS-ansvarig prickat varje del i kodplanen för att se att det stämmer överens, dock har inte alla pricklistorna sparats. Trots detta arbete fungerar inte Rassel fullt ut. Vid överföring från kommunens ekonomisystem Incit Xpand till Rassel stämmer inte resultat och balans, den har bland annat missat intäktskonton där värden fallit bort vid överföringen. Detta har felanmälts till Rassel som hävdar att problemet inte är programbaserat utan har att göra med kommunens kontoplan som enligt Rassel inte är uppbyggt

enligt deras kontoplan. Båda parter använder sig av Kommun bas 13. För att få en korrekt RS-blankett i systemet rättar RS-ansvarig manuellt de delar som fallit bort. RS-ansvarig upplever att det är omständigt att få in siffrorna i Rassel eftersom de alltid måste rättas och kompletteras. För vissa delområden inom RS stämmer det bättre och inom andra stämmer det sämre men det stämmer inte fullt ut för någon del.

De verksamhetskoder som man använder inom socialnämnden stämmer bara till viss del överens med de koder som SCB använder sig av. Siffrorna hämtas från Rassel men måste manuellt kontrolleras mot de siffror som räknas fram via Excel dokumentet.

Enligt RS-ansvarig finns en rutinbeskrivning, i form av en användarhandbok från Visma, på hur överföringen från kommunens ekonomisystem till Rassel går till. Denna användarhandbok upplevs dock svår och RS-ansvarig har gjort "skärm dumpar" för att förtydliga handhavandet.

Gällande fördelningar så använder Hofors kommun sig av SCB nyckeln sedan 2013. Innan dess använde de sig av en kommunnyckel, men för att förenkla använder de sig numera av SCB-nyckeln. Innan de övergick till SCB-nyckeln benchmarkade de med andra kommuner för att se hur andra gjorde. Det visade sig att de flesta av de kommunerna använde sig av SCB-nyckeln. De undersökte även om de andra kommunerna använde sig av Rassel och kom fram till att få av de andra kommunerna gjorde det.

Motpartsredovisningen sker utifrån bokföringen där varje ny leverantör enligt rutin ska erhålla en motpartskod. Dock finns det ingen rutin för att löpande se över att aktuella leverantörer är korrekt kodade.

Under hösten 2014 gick RS-ansvarige en grundutbildning i RS som anordnades av KEFF i samarbete med SCB och SKL.

Tidplaner

Kommunen har inte gjort en egen tidplan för RS-arbetet, utan använder sig av tidplanen som finns på SCB:s uppgiftlämnarsida på webben. Den tidplanen anger grova drag för både RS steg 1 samt RS steg 2 med insändningsdagar, uppdaterade instruktioner, blankettexempel samt datum när RS-blanketten skickas ut och sista insändningsdag för blanketten till SCB.

I Hofors kommun börjar RS arbetet med att RS-ansvarig överför resultat och balans till Rassel, först när det är klart kan de andra ekonomerna komplettera sina delar. Det finns ingen exakt tidplan dem emellan när arbetet lämnas vidare, utan överlämningen sker när överföringen mellan ekonomisystemet och Rassel är klart. RS-ansvarig vill att de andra ekonomerna ska vara klara med sina delar ca tre dagar innan RS-blanketten skickas in.

Att det inte finns en dokumenterad tidplan för kommunens eget arbete beror enligt RS-ansvarig på att de enbart är tre personer som arbetar med RS, de sitter i samma korridor och har en god kommunikation.

Kvalitetssäkring

Det finns viss kvalitetssäkring av siffrorna i ekonomisystemet genom regelbunden resultatanalys. Målsättningen är att göra resultatanalys varje månad men RS-ansvarig upplever att det troligtvis görs varje tertial. Resultatanalysen bygger på stickprov i ekonomisystemets resultat och balansräkning där genomgång görs efter egen bedömning i jämförelse med budget. Syftet med resultatanalysen är att se att bokningar har gjorts på rätt konto. Uppdelningen mellan ekonomerna är detsamma som vid RS, RS-ansvarig ansvarar för kommunstyrelsens resultatanalys och de två övriga ekonomerna för barn- och utbildningsnämnden och socialtjänsten. Resultatanalys ska ske för alla nämnder och sker regelbundet, om än inte månatligen.

Kommunen har även haft utbildningar vid flertalet tillfällen för de som konterar kostnader ute i verksamheterna. Senast hösten 2014 anordnades utbildningar för att säkerställa att kostnaderna hamnar rätt.

Som helhet finns det ingen som kvalitetssäkrar varken RS-ansvarigs arbete med RS eller de andra ekonomernas delar med socialtjänsten och barn- och utbildningsnämnden. Enligt RS-ansvarig är det mycket manuellt arbete med RS och det tar lång tid.

Kolada

RS-ansvarig använder inte Kolada i sitt arbete varken för KS eller för kommunen som helhet då hon gör bedömningen att det inte är aktuellt för KS. Kolada används till viss del för barn- och utbildningsnämnden och nästan ingen alls för Socialnämnden.

9.3 Ansvarsfördelning

Det finns en organisation för arbetet med RS med en uttalad ansvarig. Hofors kommun har valt att ha tre personer som arbetar med RS där man gjort fördelningen enligt nedan. RS-ansvarig är ansvarig för Hofors kommun som helhet samt kommunstyrelsen och de två ekonomerna har varsitt ansvarsområde i form av barn och utbildningsnämnden och socialtjänsten.

RS-ansvarige har varit RS-ansvarig sedan 2012 men arbetat med RS sedan 2006.

9.4 Granskning av räkenskapssammandrag 2014

Som en del i vår granskning har vi granskat det räkenskapssammandrag som inlämnades för 2014. Inlämningen har skett inom tidsramen som SCB lämnat.

Vår granskning har varit att pricka delar av RS mot tidigare reviderad årsredovisning samt balans- och resultaträkning samt inhämtat underlag från kommunen för att stickprovsgranska drifts- och motpartsredovisningen.

Vår granskning visar att den inlämnade RS i allt väsentligt är korrekt utifrån den granskning som genomförts. För att härleda siffrorna för vård- och omsorgsfliken i RS mot redovisningen krävs omfattande arbete, i stort sett att göra om arbetet. Detta är en brist som kommunen bör åtgärda.

Om Rassel hade fungerat som tänkt (dvs att kopplingarna fungerar) hade inget manuellt arbete krävts och uppföljningen hade underlättats.

9.5 KPMGs kommentarer

Utifrån framkommen information från kommunen genom dels intervjuer och dokumentstudier rekommenderar KPMG följande;

- **Ta fram rutiner för RS**

Det bör finnas rutiner för hanteringen av RS, de behöver inte vara omfattande men ska hänvisa till vad som ska göras och vilken roll som ska göra det. Det anses inte tillräckligt att använda användarhandboken för Rassel som rutin, men den kan med fördel vara en del i rutinen för att överföra resultat och balansen till Rassel.

I rutinen bör även motpartsavstämning finnas med för att säkerställa att motparten för de man handlat av de senaste 12 månaderna ligger rätt. Gärna med fokus på de motparter där det finns större risk för fel, som inom sjukvård och hälsa och friskolor.

Den framtagna rutinen för RS bör kontinuerligt uppdateras en gång om året lämpligtvis under hösten.

- **Formalisera RS arbetet**

Det finns en bra tanke kring RS arbetet i Hofors kommun, men det saknas en viss formalisering. Vi rekommenderar att kommunen formaliserar arbetet med ett uppstartsmöte där man bestämmer alternativt går igenom tidplan och övrig information om RS. Idag förekommer det varken uppstartsmöte eller andra möten mellan de inblandade. All informationsöverföring sker sporadiskt mellan personerna då de är placerade i samma korridor.

Vid intervjun framkom att kommunen använde sig av tidplanen som finns på hemsidan för RS. Vi rekommenderar att kommunen upprättar en intern tidplan för sitt arbete med RS som de använder sig av.

Vidare rekommenderar vi att kommunen ser över instruktionerna från RS årligen avseende nyheter. Anvisningar och blankettexempel läggs ut på uppgiftslämnarsidan av SCB under november månad. Detta är viktigt för att i tid fundera kring möjligheterna för kommunen att ta fram och förbereda uppgifterna som efterfrågas.

- **Kvalitetssäkring**

Vi har i vår granskning konstaterat att den RS som inlämnats för 2014 i allt väsentligt är korrekt dock är det viktigt att kommunen arbetar löpande med att kvalitetssäkra redovisningen avseende rätt intäkt/kostnadskonto, fördelning, motpart mm. Vi rekommenderar att kommunen vid något tillfälle per år upprättar en resultatanalys på kontobasis för att säkerställa att man använder rätt kostnadskonto.

- **Spara dokumentation**

Varje år görs en genomgång av att konton och SCB-koder är rätt kopplade av RS-ansvarig. För att säkerställa kopplingarna tar RS-ansvarig ut en rapport i Rassel där det framgår vilka konton och SCB-koder som är kopplade till varandra. Vid kontrollen har RS-ansvarige prickat varje del i kodplanen för att se att det stämmer överens. Vi rekommenderar att dessa pricklistor sparas.

Vi rekommenderar även att spårbarheten från redovisningen till RS dokumenteras och sparas.

Kommunen bör även överväga att anpassa verksamhetskoderna till SCB koderna för att underlätta arbetet med RS.

- **Överväga att ta bort Rassel**

Kommunen bör överväga att ta bort Rassel då det inte fungerar som det är tänkt och inte verkar underlätta arbetet med RS.

KPMG, dag som ovan

Therese Andersson
Auktoriserad revisor

Petra Ribba
Kommunal revisor

Camilla Karlsson
Certifierad kommunal revisor/kundansvarig